This document is an historical remnant. It belongs to the collection Skeptron Web Archive (included in Donald Broady's archive) that mirrors parts of the public Skeptron web site as it appeared on 31 December 2019, containing material from the research group Sociology of Education and Culture (SEC) and the research programme Digital Literature (DL). The contents and file names are unchanged while character and layout encoding of older pages has been updated for technical reasons. Most links are dead. A number of documents of negligible historical interest as well as the collaborators' personal pages are omitted.

The site's internet address was since Summer 1993 www.nada.kth.se/~broady/
and since 2006 www.skeptron.uu.se/broady/sec/.

Kollegiet för utbildningsvetenskap vid Uppsala universitet
www.skeptron.uu.se/uvuu/

Donald Broady och Ida Lidegran
2006-11-03

Verksamhetsberättelse för år 2006

Bakgrund

Kollegiet för utbildningsvetenskap har till syfte att främja forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans vid Uppsala universitet. Med utbildningsvetenskap avses forskning inom en rad ämnen ägnad åt bildning, utbildning, undervisning, fostran och lärande.

Kollegiet inrättades av utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden 26 mars 2004 i enlighet med ett förslag från en arbetsgrupp ledd av Donald Broady. (Av förslaget framgår kollegiets ändamål och uppgifter, se *Uppsalamodellen - förslag till åtgärder för att främja forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans. Redovisning från en arbetsgrupp tillsatt av Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden*, PM 28 maj 2003, www.skeptron.uu.se/broady/uv/.) Samtidigt utsåg nämnden Donald Broady till kollegiets ordförande, en uppgift som han sköter inom ramen för sin anställning. Nämnden lät senare utlysa en 50-procentig koordinatorsanställning som från och med oktober 2004 innehas av Ida Lidegran; dessa medel för koordinering delas sedan något år mellan Ida Lidegran och Marie Ols. Dessutom har nämnden årligen skjutit till 50 tkr för anordnande av möten och seminarier och liknande ändamål.

Ett till kollegiet knutet vetenskapligt råd består av representanter för olika discipliner och miljöer inom universitetet där forskning med utbildningsvetenskaplig relevans är stark. Ledamöterna är prof. Gösta Arvastson, prof. Donald Broady, prof. Per-Anders Edin, doktorand Johannes Fredriksson, prof. Berit Hagekull, prof. Sten Kaijser, prof. Caroline Liberg, prof. Jan Lindegren, prof. Cedric Linder, prof. Ulf P. Lundgren, prof. Urban Rosenqvist, prof. Kerstin Sahlin-Andersson, prof. Mats Thelander, prof. Michael Thuné och prof. Leif Östman. Till sammanträdena är koordinatorn Ida Lidegran och forskningssekreteraren Marie Ols samt utbildningsledare Thord Österberg adjungerade.

Webb

Under 2006 har en webb för kollegiet utvecklats på adressen www.skeptron.uu.se/uvuu/. Ansvarig är Ida Lidegran. Syftet är att informera om och synliggöra den utbildningsvetenskapligt inriktade forskningen vid universitetet. Som framgår nedan har en hel del arbete ägnats åt att inventera och skaffa fram information om relevanta forskningsmiljöer, information som efter hand görs tillgänglig på webben.

Databas över forskare

En aktualiserad databas över cirka 200 forskare och doktorander som sysslar med utbildningsvetenskapligt inriktad forskning finns sedan oktober 2006 tillgängligt från kollegiets webb. Här finns information om namn, titel, ämne, institutionstillhörighet, mejladress, webbadress samt några ord om forskningsprofil. Webbgränssnittet tillåter flexibel sökning och sortering, vilket innebär att den intresserade snabbt kan filtrera fram upplysningar om exempelvis berörda

doktorander vid Litteraturvetenskapliga institutionen eller alla de forskare och doktorander för vilka ”språk” förekommer i forskningsprofilen.

Beskrivningar av forskningsmiljöer

Kollegiet genomför även en inventering av större forskningsmiljöer vid universitetet med särskild inriktning mot utbildningsvetenskap. Resultatet är forskningsmiljöbeskrivningar som dels börjat göras tillgängliga på webben, dels i engelskspråkiga versioner skall presenteras för en av bedömarpanelerna i samband med den förestående av rektor initierade utvärderingen av forskning vid universitetet.

Föreläsningsserien ”Vetenskapliga traditioner” för lärarstudenter

Sedan sin tillkomst har kollegiet ansvarat för en serie föreläsningar, Vetenskapliga traditioner, varav minst två är obligatoriska för varje lärarstudent. Föreläsarna företräder olika slags forskningsmiljöer och forskningstraditioner vid universitetet, och föreläsningarna är ett led i ansträngningarna att låta lärarstudenterna få veta att det i Uppsala existerar mångskiftande och livaktig forskning om utbildningsvetenskapliga frågor. Förhoppningen är att väcka så mycket intresse hos somliga lärarstudenter att de får lust att botanisera vidare i litteraturen och på webben, att välja kursalternativ där de kan lära mer, och kanske till och med knyta sig litegrann till någon forskningsmiljö genom att besöka öppna seminarier eller föreläsningar eller förbereda sig för ett examensarbete med handledare från lämpligt ämne. Se www.skeptron.uu.se/broady/uv/tra.htm.

Under våren 2006 föreläste Johannes Fredriksson, doktorand i historia, om ”Den moderna förskolepedagogikens födelse: vård och fostran i sekelskiftets sociala institutioner”, Leif Östman, professor i didaktik, Institutionen för lärarutbildning, om ”Didaktik: Lärandeforskning och undervisningspraktik”, Ann-Margret Rydell, universitetslektor, Institutionen för psykologi, om ”Barns relationer med lärare och kamrater” och Anne-Sofie Kalat, doktorand i sociologi, om ”Killskapande som sociologisk studie”.

Under hösten 2006 föreläser Ola Winberg, doktorand i historia om ”Utbildningshistoria: Resa i Europa. Utrikesresan som utbildningsmetod på 1600-talet”, Carina Fast, doktorand i pedagogik, om ”Etnografisk metod som redskap – en undersökning av sju barns läsande och skrivande i hem och skola”, Gösta Arvastson, professor i etnologi, Institutionen för kulturantropologi och etnologi, om ”Etnologi – en kulturvetenskap” och Michael Thuné, professor i teknisk databehandling, Institutionen för informationsteknologi, om ”Lärandeforskning: Hur lär studenter? Exempel från datavetenskaplig undervisning”.

Fortbildningsguide för lärarstudenter

På kollegiets webb växer även en liten studiehandbok eller fortbildningsguide fram med matnyttig information om vad som krävs, både formellt och faktiskt, för att läsa vidare och eventuellt så småningom bli antagen till master- eller forskarutbildningen i olika ämnen vid universitetet. Inte minst viktigt är att personer med olika slags lärarutbildningskurser i bagaget få veta på vad sätt dessa kan tillgodoräknas om de önskar läsa vidare. Avsnitten om ämnena datavetenskap, företagsekonomi, historia, pedagogik och sociologi är uppdaterade, fler skall tillkomma.

Konferens 13 februari 2006 om utbildningsvetenskaplig forskning i Uppsala

Konferensen ägde rum i kollegiets regi och lokalen var Auditorium Minus i Gustavianum. Programmet bestod av två förmiddagssessioner, den första om finansiering av utbildningsvetenskaplig forskning och den andra om pågående forskning vid universitetet, samt en avslutande gemensam lunch som sträckte sig ett stycke in på eftermiddagen. Under den första sessionen inledde Ulf P. Lundgren (professor i pedagogik och huvudsekreterare för Utbildningsvetenskapliga kommittén, UVK, inom Vetenskapsrådet) med att besvara frågorna: Hur går diskussionerna i UVK? Vilka nya tendenser går att skönja inom utbildningsvetenskaplig forskning? Kommer utbildningsvetenskap att bli ett eget vetenskapsområde och UVK ett råd framöver? Därefter tog sig Donald Broady (professor i pedagogik, ledamot av UVK och ordförande för dess beredningsgrupp "Systemfrågor") an frågorna: Hur sker beredningen och bedömningen av ansökningar? Vad premieras? Finns det eftersatta forskningsområden? Kristina Edström (professor i oorganisk kemi och ledamot av UVK) gav sitt svar på frågan: Hur skiljer sig ansökningarna och bedömningen åt mellan det naturvetenskapliga/tekniska området och det utbildningsvetenskapliga? Varefter sessionen avslutades med diskussion. Den andra sessionen gav smakprov på pågående forskning. Vi fick lyssna till Michael Thuné (professor i teknisk databehandling, ledare för projektet ”Learning, learning resources, and learning environments in computer science”), Ann-Carita Evaldsson (professor i pedagogik, engagerad i projekten ”I demokratins marginaler” och ”Mångkontextuell barndom. Skola, Fritid, Familj i förändring och gränsöverskridande”), Lena Kåreland (professor i svenskämnets didaktik, ledare för projektet ”Genusperspektiv på barn- och ungdomslitteratur i skolan”), Finn Calander (FD i pedagogik, deltar i projektet ”LÄROM - Lärarutbildningar: Rekrytering och yrkesidentitet under omstrukturering”) och Mikael Börjesson (FD i pedagogik, koordinerar projektet ”Skolans kungsväg. Det naturvetenskapliga programmets plats i utbildningssystemet”). Följt av diskussion. Ca 70 personer från arton olika institutioner deltog, en blandning av doktorander och yngre och seniora forskare.

Konferensen Forskning pågår

Kollegiet har genom Ida Lidegran varit representerat i den lilla operativa grupp som planerade och genomförde årets konferens Forskning pågår i universitetshuset 30 oktober. Målgruppen var all personal inom utbildningssektorn. Intresset var stort, över 600 personer var anmälda och fyllde aulan. Konferensen bjöd på femton föreläsningar i ämnen som spände från ”Evolutionen – hur vet vi att den har ägt rum?” och ”Den nya barndomen, Om aktuell språkforskning” till ”Framtidens datorer”.

Föreläsningsserien Utbildning i en föränderlig tid

Likaså är kollegiet genom Ida Lidegran engagerat i planeringen av en föreläsningsserie rubricerad ”Utbildning i en föränderlig tid” som skall genomföras våren 2007: Föreläsningarna är riktade till lärare, rektorer, skolpolitiker och förvaltningspersonal i Uppsala kommun och grannkommuner samt intresserade vid Uppsala universitet. Inbokade föreläsare är Sven-Eric Liedman (professor i idé- och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet), Ulf P Lundgren (professor i pedagogik vid Uppsala universitet), Bernt Gustavsson (professor i pedagogik vid Örebro universitet), Maths Isacson (professor i ekonomisk historia vid Uppsala universitet), Karin Johannisson (professor i idé- och lärdomshistoria vid Uppsala universitet), Siv Andersson (professor i molekylär evolution vid Uppsala universitet) och Dan Larhammar (professor i molekylär cellbiologi vid Uppsala universitet)

Huvudarrangör för både konferensen Forskning pågår och föreläsningsserien Utbildning i en föränderlig tid är Regionalt pedagogiskt kunskapscentrum, http://www.regped.se/.

Kommande konferensdagar i kollegiets regi

Enligt planerna skall kollegiet härnäst ordna en konferensdag med rubriken ”Forskning om undervisning” i december 2006, samt under år 2007 en om forskning om utbildningens kulturella och sociala betingelser och en om utbildningshistorisk forskning.

Linnéansökan

Under första halvåret 2006 behandlade Vetenskapsrådet och Formas den första omgången ansökningar om linnéstöd. Sammanlagt 106 ansökningar hade i januari 2006 inlämnats från lärosätena. Bland dessa kom tolv ansökningar från Uppsala universitet, varav en av utbildningsvetenskaplig karaktär, nämligen en ansökan om stöd till området ”modern utbildningshistoria” med ett antal ledamöter i kollegiets vetenskapliga råd som medsökande. Här en sammanfattning:

> In Sweden, research into the history of education was neglected during the second half of the twentieth century. Today we are witnessing a revival. At Uppsala University, the conditions are ripe for strong research in this domain, since specialists in the different disciplines are ready to join forces. The environment will be developed as a cooperation between research groups at Uppsala University's departments of Business Studies, Education, History, History of Science and Ideas, Law, Literature, Mathematics, and Teacher Training. A first step, taken in 2005, was the establishment of the doctoral programme “Nationella forskarskolan i utbildningshistoria,” funded by the Swedish Research Council and hosted by Uppsala University.
>
> The focus will be on the social history of formal education in institutions such as schools and universities, rather than on informal socialisation in general. The term “history” does not only mean a consideration of the past. It signifies a focus on the development of stability and of change, rather than on the frozen state of things. One of the main aims is to provide historical explanations and interpretations that contribute to a comprehensive understanding of education as it is today.
>
> The environment will house a research programme “Modern History of Education: Governance, Social Change and Normalisation,” an academic exchange programme and the doctoral programme mentioned above.

När VR fattade sitt beslut i slutet av våren 2006 hamnade ”Modern utbildningshistoria” i rankningen omedelbart under de sammanlagt tjugo beviljade linnéstöden, bland vilka bara ett enda (till ett centrum för forskning om RNA-molekyler) tilldelades Uppsala universitet. Dock var de internationella refereebedömningarna av ansökan ”Modern utbildningshistoria” synnerligen positiva. Ansökan var en av två ansökningar från Uppsala universitet som i VRs egen bedömning fick det samlade omdömet ”Denna miljö har bedömts hålla mycket hög kvalitet. Ändå har den i rådande konkurrens inte kunnat finansieras” (medan övriga nio avslagna ansökningar från Uppsala universitet fick det något mer reserverade omdömet ”Denna miljö har bedömts vara bra men inte konkurrenskraftig i detta sammanhang”). Mycket talar för att modern utbildningshistoria är ett område med särdeles goda förutsättningar för samverkan mellan ett flertal livaktiga forskningsmiljöer i Uppsala. Det finns goda skäl att återkomma med en ännu mer välförberedd ansökan till nästa linnéstödutlysning 2007.

Möte med Vetenskapliga rådet

Vetenskapliga rådet hade tisdagen 31 oktober ett lunchmöte vid Inst. för lärarutbildning.

Övrigt

Till den löpande verksamheten hör att informera och skapa kontaktytor inom universitetet via främst webben och mejlkorrespondens samt att i utåtriktade sammanhang - vid andra lärosäten, vid Vetenskapsrådets arrangemang och så vidare - sprida kännedom om det som pågår vid Uppsala universitet och presentera ”Uppsalamodellen” för utbildningsvetenskapligt inriktad forskning.